

15904

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§1-3

Εἰ μὴ συνήδη, ᾧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. Ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι. Ἀξιῶ δέ, ᾧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμί τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. Πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Τι ακριβῶς θέλει να αποδείξει ο Μαντίθεος σχετικά με τα πολιτικά του φρονήματα και ποιες συγκεκριμένες κατηγορίες αρνείται;

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ τοῦ ἀδυνάτου §§1-3

Ο ομιλητής, ἄνθρωπος με φυσικὴ ἀναπηρία, μιλώντας στη Βουλή των Πεντακοσίων, προσπαθεῖ να διατηρήσει το δικαίωμα να λαμβάνει το ετήσιο χρηματικὸ ἐπίδομα που χορηγοῦσε το δημόσιο ταμεῖο στους ἀνάπηρους και τους φτωχοὺς. Ακολουθεῖ το προοίμιο του λόγου.

Λίγο ἀκόμα και θα ἐξέφραζα τὴν ευγνωμοσύνη μου, μέλη τῆς βουλῆς, στον κατήγορο, που μεθόδευσε ἐναντίον μου αὐτὴ ἐδῶ τὴ δίκη. Διότι ἐνῶ προηγουμένως δεν εἶχα ἀφορμὴ για να λογοδοτήσω για τὴ ζωὴ μου, τώρα, ἐξαιτίας του, μου ἔχει δοθεῖ. Και θα προσπαθῆσω με τον λόγο μου να ἀποδείξω ἀφενὸς ὅτι αὐτὸς ψεύδεται, ἀφετέρου ὅτι ἐγὼ ἔχω ζήσει ἕως τούτῃ τὴν ἡμέρα με τρόπο που ἀξίζει ἐπαινο παρὰ φθόνο. Γιατί ἔχω τὴν αἴσθησι ὅτι μεθόδευσε αὐτὴ ἐδῶ τὴ δίκη ἐναντίον μου ὄχι για κάποιον ἄλλο λόγο, ἀλλὰ ἀπὸ φθόνο. Ὡστόσο, ἕνας που φθονεῖ αὐτοὺς που οἱ ἄλλοι τους οἰκτιροῦν, ἀπὸ ποιά ἀχρειότητα νομίζετε ὅτι θα κρατηθεῖ μακριὰ ἕνα τέτοιο πρόσωπο; Γιατί ἀν βέβαια με συκοφαντεῖ για χρήματα—. Ἀν πάλι με

15904

εκδικείται ως εχθρό του, ψεύδεται. Γιατί λόγω της αχρειότητάς του ποτέ έως τώρα δεν τον είχα ούτε φίλο ούτε εχθρό. Είναι ήδη σαφές, μέλη της βουλής, ότι με φθονεί, διότι, ενώ αντιμετωπίζω τέτοια συμφορά, είμαι πολίτης καλύτερος από αυτόν. Διότι έχω την άποψη πως πρέπει, μέλη της βουλής, να θεραπεύει κανείς τα ελαττώματα του σώματος με τα προτερήματα της ψυχής. Γιατί αν η σκέψη μου εξισωθεί με τη συμφορά και ζήσω ανάλογα την υπόλοιπη ζωή μου, σε τί θα διαφέρω από αυτόν;

Μτφρ. Θ.Κ. Στεφανόπουλος

B4. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου, να γράψετε ένα **ομόρριζο ουσιαστικό ή επίθετο** της Νέας Ελληνικής, απλό ή σύνθετο: **συνήδη, διαβεβλημένοι, βεβιωμένων, καταστήναι, έλπίζω.**

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Δημοσθένης, Κατ' Αριστογείτονος Α' §§15-17.4

(έκδ. του Butcher, S.H. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1907, ανατ. 1966)

Στον λόγο αυτό ο Αριστογείτονας κατηγορείται ότι, αν και οφειλέτης προς το κράτος, ασκεί κανονικά τα πολιτικά του δικαιώματα ενώπιον της Εκκλησίας. Αφού επισημάνθηκε η ευθύνη των δικαστών να διατηρήσουν με την απόφασή τους την αξιοπιστία και το κύρος τους, καθώς η ενοχή του κατηγορουμένου είχε ήδη αποδειχτεί, ο ομιλητής εκθέτει τη στάση του Αριστογείτονα απέναντι στους νόμους της πόλεως.

Ἄπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἂν μεγάλην πόλιν οἰκῶσι κἂν μικράν, φύσει καὶ νόμοις διοικεῖται. Τούτων δ' ἡ μὲν φύσις ἐστὶν ἄτακτον καὶ κατ' ἄνδρ' ἴδιον τοῦ ἔχοντος, οἱ δὲ νόμοι κοινὸν καὶ τεταγμένον καὶ ταύτῳ πᾶσιν. Ἡ μὲν οὖν φύσις, ἂν ἦ πονηρά, πολλάκις φαῦλα βούλεται· διόπερ τοὺς τοιούτους ἕξαμαρτάνοντας εὐρήσετε. Οἱ δὲ νόμοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον βούλονται, καὶ τοῦτο ζητοῦσιν, καὶ ἐπειδὴν εὐρεθῆ, κοινὸν τοῦτο πρόσταγμ' ἀπεδείχθη, πᾶσιν ἴσον καὶ ὅμοιον, καὶ τοῦτ' ἔστι νόμος. Ἦ πάντας πείθεσθαι προσήκει διὰ πολλά, καὶ μάλισθ' ὅτι πᾶς ἐστὶ νόμος εὐρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, δόγμα δ' ἀνθρώπων φρονίμων, ἐπανόρθωμα δὲ τῶν ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων, πόλεως δὲ συνθήκη κοινή, καθ' ἣν πᾶσι προσήκει ζῆν τοῖς ἐν τῇ πόλει. Ἀλλὰ μὴν ὅτι νῦν Ἀριστογείτων τοῖς μὲν τῆς ἐνδείξεως δικαίους ἄπασιν ἐάλωκεν, ἕτερος δ' οὐδὲ εἷς ἔστιν ἀνεκτὸς αὐτῷ λόγος, περὶ τούτων ῥάδιον διδάξαι.

τὸ δόγμα: η γνώμη, η απόφαση

ἡ ἔνδειξις: η υποβολή καταγγελίας εναντίον κάποιου

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: *«Ἄπας ὁ τῶν ἀνθρώπων ... καὶ τοῦτ' ἔστι νόμος»*.

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

ἄτακτον: είναι στο

ἐξαμαρτάνοντας: είναι στο

πᾶσιν: είναι στο

ζῆν: είναι στο

Ἀριστογείτων: είναι στο

(μονάδες 5)

β. *«Ἡ μὲν οὖν φύσις, ἂν ἦ πονηρά, πολλάκις φαῦλα βούλεται»:* Ο ομιλητής διατυπώνει έναν υποθετικό λόγο θέλοντας να εκφράσει μία διαχρονική άποψη. Να διακρίνετε την υπόθεση από την απόδοση (μονάδες 2) και να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου τεκμηριώνοντας την απάντησή σας (μονάδες 3).

Μονάδες 10

15904-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, *Υπέρ Μαντιθέου* §§1-3

A1.

Ο Μαντίθεος θέλει να αποδείξει ότι νιώθει συμπάθεια για το παρόν πολίτευμα, δηλαδή τη δημοκρατία, και ότι έχει συμμετάσχει στους αγώνες γι' αυτήν όπως και οι βουλευτές. Επίσης, ο Μαντίθεος αρνείται τις εξής κατηγορίες: ότι είχε υπηρετήσει ως ιππέας, ότι ζούσε στην Αθήνα την εποχή των Τριάκοντα και ότι συμμετείχε με κάποιο τρόπο στο τυραννικό καθεστώς.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, *Υπέρ τοῦ ἀδυνάτου* §§1-3

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο παρουσιάζει σημαντικές ομοιότητες με το αντίστοιχο προοίμιο του *Υπέρ Μαντιθέου*: κοινά σημεία ως προς το περιεχόμενο (π.χ. για την έκφραση ευγνωμοσύνης προς τους κατηγορούς, για το βασικό κίνητρο της συκοφαντίας), ως προς το ύφος, αλλά και ως προς τους στόχους που καλείται να υπηρετήσει ένα προοίμιο ρητορικού λόγου (εύνοια, προσοχή, κατατόπιση).

B4.

(συν)είδηση, ιστορία, ειδικός – διαβολικός, επιβολή, βλήμα – βίος, βίωμα, νυχτόβιος – κατάσταση, σταθμός, στατικός – ελπίδα, ελπιδοφόρος, εύελπιν

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Δημοσθένης, *Κατ' Ἀριστογείτονος* §§15-17.4

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Όλη η ζωή των ανθρώπων, Αθηναίοι, είτε αυτοί κατοικούν σε μεγάλη πόλη είτε σε μικρή, κυβερνάται από τη φύση και τους νόμους. Από τα προηγούμενα η φύση είναι απρόβλεπτη και χαρακτηρίζει κάθε άνθρωπο που τη διαθέτει, ενώ οι νόμοι είναι κοινοί και προβλέψιμοι και οι ίδιοι για όλους. Η φύση, αφενός, αν είναι φαύλη, πολλές φορές θέλει το κακό· για αυτό θα δείτε ότι άνθρωποι με τέτοια φύση κάνουν λάθη. Οι νόμοι, αφετέρου, θέλουν τη δικαιοσύνη και την αρετή και το ωφέλιμο, και αυτό επιδιώκουν, και όταν αυτό βρεθεί,

Όλος ο βίος των ανθρώπων, άνδρες Αθηναίοι, είτε μεγάλη πόλη, είτε μικρή κατοικούν, κανονίζεται από τη φύση και τους νόμους. Από τα δύο αυτά στοιχεία, η φύση είναι κάτι ακανόνιστο και για κάθε άτομο ανάλογο προς εκείνον που το έχει, οι νόμοι όμως είναι στοιχείο κοινό, έχει ήδη κανονιστεί και είναι το ίδιο για όλους. Η φύση λοιπόν, αν είναι κακή, πολλές φορές επιδιώκει το κακό· γι' αυτό θα δείτε ότι οι άνθρωποι αυτού του είδους διαπράττουν σφάλματα. Από την άλλη, οι νόμοι το δίκαιο και το καλό και το ωφέλιμο θέλουν και

15904-Λύση

προβάλλεται ως γενικός κανόνας, που ισχύει εξίσου και με όμοιο τρόπο για όλους, και αυτό είναι ο νόμος. Σε αυτόν αρμόζει να υπακούουν όλοι για πολλούς λόγους, και κυρίως επειδή κάθε νόμος είναι θεϊκή ανακάλυψη και δωρεά, τρόπος σκέψης των συνετών ανθρώπων, διόρθωση των εκουσίων και ακουσίων λαθών, κοινή συμφωνία της πόλης, σύμφωνα με την οποία αρμόζει να ζουν όλοι οι πολίτες. Ότι βέβαια ο Αριστογείτονας είναι ένοχος για όσα προβλέπει η δικαιοσύνη σε σχέση με την καταγγελία για παράνομη ανάληψη καθήκοντος, και απολύτως κανένα επιχείρημά του δεν αξίζει να ληφθεί υπόψη, είναι εύκολο να το πληροφορηθείτε.

Μτφρ. Α. Τυφλόπουλος – Επιμ. Δ. Ιακώβ. 2006.

Γ4.

α.

ἄτακτον: είναι κατηγορούμενο στο (υποκείμενο) φύσις (από το *ἔστιν*).

ἔξαμαρτάνοντας: είναι κατηγορηματική μετοχή στο (αντικείμενο) τοὺς τοιούτους (από το *εὐρήσατε*).

πᾶσιν: είναι ετερόπτωτος προσδιορισμός (δοτική αντικειμενική) στο/στα *ἴσον και ὅμοιον*.

ζῆν: είναι υποκείμενο στο ρήμα *προσῆκει* (τελικό απαρέμφατο).

Ἀριστογείτων: είναι υποκείμενο στο ρήμα *ἔάλωκεν*.

β.

Υπόθεση: ἂν (ἢ φύσις) ἢ πονηρά (ἂν + υποτακτική)

Ἀπόδοση: Ἡ μὲν οὖν φύσις πολλάκις φαῦλα βούλεται (οριστική ενεστώτα)

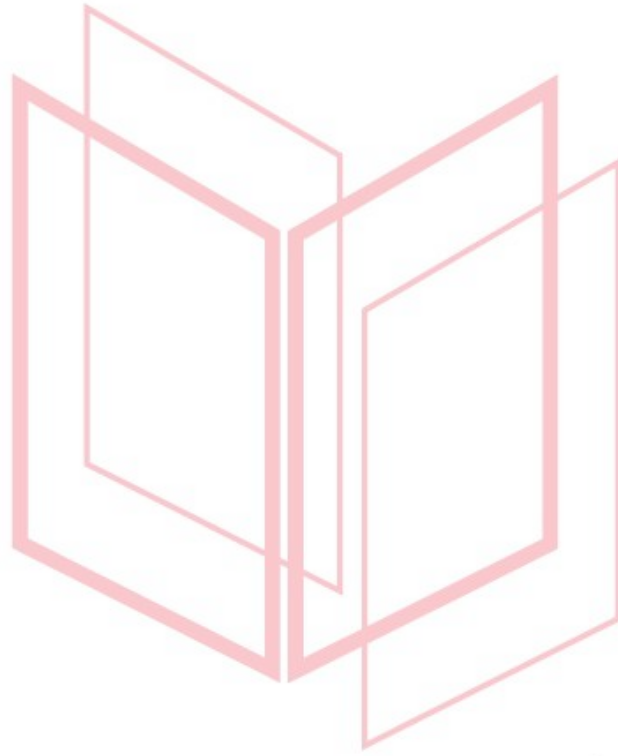
Ο υποθετικός λόγος δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν και στο μέλλον, δηλαδή κάτι διαχρονικό.

επιδιώκουν και, όταν αυτό βρεθεί, γίνεται κανόνας γενικός, ίσος και όμοιος για όλους και αυτός είναι ο νόμος. Σε αυτόν όλοι πρέπει να υπακούουν για πολλούς λόγους και προπάντων διότι κάθε νόμος είναι εύρημα και δώρο των θεών, απόφαση σωφρόνων ανθρώπων, επανόρθωση των εκουσίων και ακουσίων σφαλμάτων, συμφωνία κοινή της πόλεως, σύμφωνα προς την οποία πρέπει να ζουν όλοι όσοι ζουν στην πόλη. Αλλ' εξάλλου ότι ήδη ο Αριστογείτονας έχει αποδειχθεί ότι αδίκησε, σύμφωνα προς όλες τις απόψεις του δικαίου, τις οποίες αναφέρει η καταγγελία και ότι δεν του υπολείπεται πλέον κανένα επιχείρημα αποδεκτό, γι' αυτό είναι εύκολο να σας διαφωτίσω.

Μτφρ. Κ.Θ. Αραπόπουλος. 1962. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

αλημιπινίσις

15904-Λύση

αλημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15943

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§1-3

Εἰ μὴ συνήδη, ᾧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. Ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσασθαι. Ἄξιῷ δέ, ᾧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμί τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. Πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Ποια αξίωση και ποια παράκληση απευθύνει ο Μαντίθεος στους βουλευτές; Με ποιες προϋποθέσεις;

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Διονύσιος Ἀλικαρνασσεύς, *Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων*, Λυσίας, 17

Στο ἔργο του Διονυσίου *Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων* (ὑπομνηματισμοί), που δεν ἔχει διασωθεῖ ολόκληρο, φαίνεται πως ανήκαν πραγματείες για σημαντικούς αττικούς ῥητορες, μεταξύ των οποίων καὶ ο Λυσίας. Στο συγκεκριμένο ἀπόσπασμα, ο Διονύσιος προβαίνει σε θετική αξιολόγηση των προοιμίων των δικανικῶν λόγων του Λυσία.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
Παρατηρῶ ἀκόμα ὅτι ὁ ῥήτορας χρησιμοποιεῖ ὅλους τοὺς τρόπους που προτείνουν τα ρητορικά εγχειρίδια για το προοίμιο καὶ που απαιτοῦν οἱ περιστάσεις. Ἄλλες φορές ἀρχίζει στο πρῶτο πρόσωπο με αυτο῔παινο, ἄλλοτε με κατηγορίες για τὸν ἀντίδικο, ἀντικρούοντας ἀρχικά τις κατηγορίες εἰς βᾶρος του, ἀν τύχει να ἔχει κατηγορηθεῖ πρῶτος. Μερικές φορές κερδίζει τὴν εὖνοια των δικαστῶν στο πρόσωπό του καὶ στην υπόθεση, ἐπαινῶντας καὶ κολακεύοντάς τους. Ἄλλοτε υποδεικνύει τὴ δική του μειονεκτική θέση καὶ τὴν πλεονεκτική θέση του ἀντιδίκου του καὶ ὅτι ὁ ἀγῶνας μεταξύ τους εἶναι ἀνίσος. Κάποιες φορές

15943

παρουσιάζει την υπόθεσή του ως κοινού ενδιαφέροντος, σημαντική για όλους και τέτοια που αξίζει την προσοχή των δικαστών, ή γενικά επινοεί οποιοδήποτε άλλο επιχείρημα που μπορεί να ωφελήσει τον ίδιο και να μειώσει τον αντίδικό του.

Μτφρ. Φιλολογική Ομάδα «Κάκτου»

B4. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου, να γράψετε ένα **ομόρριζο ουσιαστικό ή επίθετο** της Νέας Ελληνικής, απλό ή σύνθετο: **ποιεῖν, ἡγοῦμαι, φαίνωμαι, μετρίως, πολιτείας.**

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας §§1-3

(έκδ. του Albini, U. Φλωρεντία: Sansoni, 1955)

Στον λόγο αυτόν, που εκφωνείται κατά τη διαδικασία της δοκιμασίας του Φίλωνα, ο κατηγορος - βουλευτής προσπαθεί να αποδείξει ότι ο δοκιμαζόμενος είναι ανάξιος να αναλάβει το βουλευτικό αξίωμα.

Ὁμιην μὲν, ὧ βουλή, οὐκ ἄν ποτ' εἰς τοῦτο τόλμης Φίλωνα ἀφικέσθαι, ὥστε ἐθελῆσαι ὡς ὑμᾶς ἐλθεῖν δοκιμασθησόμενον· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἔν τι μόνον ἀλλὰ πολλὰ τολμηρός ἐστιν, ἐγὼ δὲ ὁμόσας εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον τὰ βέλτιστα βουλεύσειν τῇ πόλει, ἔνεστί τε ἐν τῷ ὄρκῳ ἀποφανεῖν εἴ τίς τινα οἶδε τῶν λαχόντων ἀνεπιτήδειον ὄντα βουλεύειν, ἐγὼ τὴν κατὰ τουτουῖ Φίλωνος ποιήσομαι κατηγορίαν, οὐ μέντοι γε ἰδίαν ἔχθραν οὐδεμίαν μεταπορευόμενος, οὐδὲ τῷ δύνασθαι καὶ εἰωθέναι λέγειν ἐν ὑμῖν ἐπαρθεῖς, ἀλλὰ τῷ πλήθει τῶν ἀμαρτημάτων αὐτοῦ πιστεύων, καὶ τοῖς ὄρκοις οἷς ὤμοσα ἐμμένειν ἀξιῶν. Γνώσεσθε μὲν οὖν ὅτι οὐκ ἀπὸ ἴσης παρασκευῆς ἐγὼ τε τοῦτον ἐλέγξω οἷός ἐστι καὶ οὗτος ἐπεχείρησε πονηρός εἶναι· ὅμως δ' εἴ τι ἐγὼ ἐλλείποιμι τῷ λόγῳ τῆς κατηγορίας, οὐκ ἄν δίκαιος εἶη οὗτος διὰ τοῦτο ὠφεληθῆναι, ἀλλὰ μάλλον, ὅ,τι ἰκανῶς διδάξαιμι, ἐκ τούτων ἀποδοκιμασθῆναι.

ὁμόσας < ὄμνυμι: αφού ορκίστηκα

τουτουί: αυτού εδώ

μεταπορευόμενος: εκδικούμενος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

15943

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*ἐπειδὴ δὲ ... ἐμμένειν ἀξίων*».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

Φίλωνα:	είναι	στο
τῆ πόλει:	είναι	στο
ἀποφανεῖν:	είναι	στο
τῷ πλήθει:	είναι	στο
τοῖς ὄρκοις:	είναι	στο
πονηρὸς:	είναι	στο

(μονάδες 6)

β. «*εἴ τι ἐγὼ ἐλλείποιμι τῷ λόγῳ τῆς κατηγορίας, οὐκ ἂν δίκαιος εἶη οὗτος διὰ τοῦτο ὠφελῆθῆναι*»: Ο βουλευτής - κατήγορος του Φίλωνα διατυπώνει τη σκέψη του σχετικά με την κατηγορία που θα απευθύνει στον Φίλωνα με έναν υποθετικό λόγο. Να διακρίνετε την υπόθεση από την απόδοση και να χαρακτηρίσετε τον υποθετικό λόγο ως προς το είδος του αιτιολογώντας την απάντησή σας. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15943-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§1-3

A1.

Ο Μαντίθεος αξιώνει από τους βουλευτές να μην ωφεληθεί ο ίδιος καθόλου, αν αποδείξει τούτο μόνο, ότι δηλαδή νιώθει συμπάθεια για το παρόν πολίτευμα, τη δημοκρατία, και ότι έχει συμμετάσχει στους αγώνες γι' αυτήν όπως και οι βουλευτές. Αν ωστόσο αποδείξει ότι έχει επιπλέον ζήσει με μέτρο και ως εκ τούτου ότι διαθέτει το κατάλληλο ήθος, τότε και μόνον τότε παρακαλεί τους βουλευτές να εγκρίνουν την εκλογή του ως βουλευτή, εφόσον δηλαδή αποδείξει ότι πληροί όλες τις προϋποθέσεις.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Διονύσιος Αλικαρνασσεύς, Περί τῶν ἀρχαίων ρητόρων, Λυσίας, 17

Επισήμανση: Στο συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο παρουσιάζονται χαρακτηριστικά γνωρίσματα των προοιμίων των ρητορικών λόγων του Λυσία, από τα οποία κάποια μπορούν να αναζητηθούν στο συγκεκριμένο προοίμιο του Ὑπὲρ Μαντιθέου (π.χ. ο ισχυρισμός ότι οι κατηγοροί επιθυμούν με κάθε τρόπο να βλάψουν τον δοκιμαζόμενο καθώς και το ότι όποιος τον ακούσει να μιλά για τα πεπραγμένα του θα αλλάξει γνώμη γι' αυτόν και θα τον θεωρήσει πολύ καλύτερο, ωφελούν τον ίδιο και μειώνουν τον αντίδικό του. Επίσης, η αυτοπεποίθηση με την οποία δηλώνει ότι όσα θα πει για το βίο του θα αποσπάσουν την επιδοκμασία των κριτών επιβεβαιώνουν την παρατήρηση του Διονυσίου για τον αυτοέπαινο σε α' ενικό πρόσωπο).

B4.

(παρα) (μετα) (από) (εκ)ποίηση, (κακο) (περι) (ικανο) (προειδο)ποιητικός, φαρμακοποιός – ηγέτης, στρατηγός, διήγημα – επιφάνεια, φανερός, επιφανής – μετριοπαθής, διάμετρος, μέτριος – πόλη, μεταπολίτευση, πολιτιστικός.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας §§1-3

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Δεν πίστευα, κύριοι βουλευτές, να φτάσει ο Φίλωνας σε τόση αναίδεια, ώστε να τολμήσει να παρουσιαστεί ενώπιόν σας ζητώντας την επικύρωσή του ως βουλευτή. Επειδή όμως η τόλμη του εκδηλώθηκε όχι μια φορά αλλά πολλές κι εγώ μπήκα στο

Πίστευα, κύριοι βουλευτές, ότι ποτέ ο Φίλωνας δεν θα έφτανε σε τόση αναίδεια, ώστε να τολμήσει να παρουσιαστεί ενώπιόν σας ζητώντας από εσάς την έγκριση της εκλογής του στο βουλευτικό αξίωμα. Επειδή όμως η τόλμη του

15943-Λύση

βουλευτήριο αφού ορκίστηκα να υπηρετήσω με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα στην πόλη και επειδή συμπεριλαμβάνεται στον όρκο να το δηλώνουμε, αν κάποιος έχει κληρωθεί ακατάλληλος να είναι βουλευτής, εγώ θα κατηγορήσω το Φίλωνα αυτόν εδώ όχι βέβαια εκδικούμενος κάτι προσωπικό μεταξύ μας ούτε υπερηφανευόμενος για τη δύναμη και τη συνήθεια να μιλώ ενώπιόν σας αλλά γιατί πείστηκα από το πλήθος των αδικημάτων του και γιατί έχω την αξίωση να υπηρετώ με συνέπεια τους όρκους στους οποίους ορκίστηκα.

Θα διαπιστώσετε, λοιπόν, ότι εγώ θα ελέγξω τι άνθρωπος είναι (ο κατηγορούμενος) και πόσο επιχείρησε αυτός να είναι κακός, όχι από ίση αφετηρία. Όμως, αν εγώ υστερήσω κάπως στην κατηγορία, δε δικαιούται να ωφεληθεί αυτός, αλλά πρέπει περισσότερο να μην ασκήσει το λειτούργημα του βουλευτή απ' όσα επαρκώς θα καταθέσω (σε βάρος του).

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης, 2003.

εκδηλώθηκε όχι μόνο σε μία περίπτωση αλλά σε πολλές, και επειδή εγώ ανέλαβα τα καθήκοντά μου ως βουλευτής, αφού ορκίστηκα ότι θα εκτελέσω αυτά άριστα για το συμφέρον της πόλης, και επειδή στον όρκο των βουλευτών περιλαμβάνεται ότι πρέπει να φανερώνει ο κάθε βουλευτής, εάν γνωρίζει ότι κάποιος από αυτούς που κληρώθηκαν είναι ανάξιος του βουλευτικού αξιώματος, θα κατηγορήσω τον Φίλωνα, όχι βέβαια διότι εκδικούμαι κάποια ατομική έχθρα, ούτε γιατί παρασύρομαι από το γεγονός ότι μπορώ και συνηθίζω να μιλώ ενώπιόν σας, αλλά διότι πείστηκα από το πλήθος των εγκλημάτων του, και διότι κρίνω δίκαιο και πρόπον να μένω πιστός στον όρκο που έδωσα. Από το λόγο μου δε και από το πλήθος των αμαρτημάτων (αδικημάτων), του Φίλωνα θα καταλάβετε ότι δεν θα μπορέσω να ελέγξω αυτόν και να αποδείξω ποιος πράγματι είναι και πόσες άδικες πράξεις στη ζωή του διέπραξε. Αλλ' όμως, αν εγώ στην αγόρευσή μου δεν μπορέσω να διεξαγάγω όπως πρέπει την κατηγορία, δίκαιο είναι να μη ωφεληθεί αυτός από αυτό, αλλά δικαιότερο είναι να μην εγκρίνετε την εκλογή του λαμβάνοντας υπόψη όσα εγώ επαρκώς εκθέσω.

Μτφρ. Σ. Τζουμελέας, [1939]. – Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

15943-Λύση

α.

Φίλωνα: είναι υποκείμενο του απαρεμφάτου *ἀφικέσθαι* (ετεροπροσωπία)

τῇ πόλει: είναι δοτική προσωπική χαριστική στο απαρέμφατο *βουλεύσειν*

ἀποφανεῖν: είναι τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα *ἔνεστί*

τῷ πλήθει: είναι αντικείμενο στη μετοχή *πιστεύων*

τοῖς ὄρκοις: είναι αντικείμενο στο απαρέμφατο *ἐμμένειν*

πονηρός: είναι κατηγορούμενο στο *οὔτος* (από το απαρέμφατο *εἶναι*)

β.

εἴ τι ἐγὼ ἐλλείποιμι τῷ λόγῳ τῆς κατηγορίας: Υπόθεση

οὐκ ἂν δίκαιος εἶη οὔτος διὰ τοῦτο ὠφελήθηναί: Απόδοση

Ο υποθετικός λόγος εκφράζει την απλή σκέψη του λέγοντος, καθώς εκφέρεται με:

Εἴ + Ευκτική: *εἴ... ἐλλείποιμι* (υπόθεση) – **Δυνητική ευκτική:** *οὐκ ἂν... εἶη* (απόδοση)

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17219

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§1-3

Εἰ μὴ συνήδη, ᾧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. Ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι. Ἀξιῶ δέ, ᾧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμί τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. Πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Ο Μαντίθεος δηλώνει ότι σε κάθε περίπτωση χρωστά ευγνωμοσύνη στους κατηγορούς του.
2. Ο Μαντίθεος ελπίζει πως όποιος νιώθει εχθρικά για αυτόν, θα αλλάξει γνώμη μετά την απολογία του.
3. Ο Μαντίθεος έχει την αξίωση να επικυρωθεί η εκλογή του, αν αποδείξει ότι έχει φιλικά αισθήματα προς τη δημοκρατία και ότι έχει αναγκαστεί να συμμετέχει στους ίδιους κινδύνους με τους βουλευτές.

β. Να απαντήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις:

1. «οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι»: Σε ποιους αναφέρεται ο Μαντίθεος με την αντωνυμία «οἵτινες»; (μονάδες 2)

2. «οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας»: Σε ποια «πολιτεία» αναφέρεται ο Μαντίθεος; (μονάδες 2)

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Διονύσιος Ἀλικαρνασσεύς, *Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων, Λυσίας, 17*

Στο ἔργο του Διονυσίου *Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων (ὑπομνηματισμοί)*, που δεν ἔχει διασωθεῖ ολόκληρο, φαίνεται πως ανήκαν πραγματείες για σημαντικούς αττικούς ῥητορες, μεταξύ των οποίων και ο Λυσίας. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα, ο Διονύσιος προβαίνει σε θετική αξιολόγηση των προοιμίων των δικανικῶν λόγων του Λυσία.

Τα προοίμιά του [Λυσία] διακρίνονται για τη ζωντάνια και την κίνηση που ἔχουν· αὐτὴ του την ικανότητα στα προοίμια θὰ μπορούσε να τη θαυμάσει κανεῖς, προπάντων αν σκεφτεῖ ὅτι, ἐνῶ ἔγραψε πάνω ἀπὸ διακόσιους δικανικούς λόγους, σε κανέναν ἀπὸ αὐτοὺς δεν βρέθηκε να ἔχει γράψει ἕνα μη πειστικό προοίμιο ἢ να ἔχει χρησιμοποιήσει μια ἀσχετη με την υπόθεση ἀρχὴ ἢ να ἔχει ἀνατρέξει στα ἴδια ἐπιχειρήματα ἢ να ἔχει καταφύγει στις ἴδιες ιδέες. Κι ὁμως, αὐτὸ το σφάλμα το ἔχουν διαπράξει ἄλλοι που ἔγραψαν λίγους λόγους, ἐννοῶ το να χρησιμοποιοῦν τους ἴδιους κοινούς τόπους· και να μὴν πω ὅτι και ὅλοι τους σχεδὸν ἔκλεψαν ἀπὸ ἄλλους, χωρὶς να ντρέπονται καθόλου γι' αὐτὸ. Ἀντίθετα ο Λυσίας εἶναι πρωτότυπος σε κάθε λόγο του, σε ὅ, τι ἀφορὰ την ἀρχὴ και το προοίμιο, και ικανὸς να πετύχει στιδῆποτε θέλει· εἴτε θέλει να κερδίσει την εὐνοια ἢ την προσοχὴ του ἀκροατηρίου του εἴτε να το κάνει δεκτικὸ στους λόγους του, ποτὲ δεν ἀπέτυχε στον σκοπὸ του. Ὅσον ἀφορὰ λοιπὸν αὐτὸ το μέρος του λόγου, ἀνακηρύσσω τον Λυσία πρῶτο ἢ τουλάχιστον κατώτερο ἀπὸ κανέναν.

Μτφρ. Φιλολογικὴ Ομάδα «Κάκτου»

- B4.** Να ἀντιστοιχίσετε καθεμία ἀρχαιοελληνικὴ λέξη της στήλης Α με την **ετυμολογικά συγγενή** νεοελληνικὴ λέξη της στήλης Β. Δύο λέξεις στη στήλη Β περισσεύουν.

A	B
1. πολλήν	α. αἰωνόβιος
2. διαβεβλημένοις	β. δοκίμιο
3. βεβιωκῶς	γ. δημοσκόπηση
4. δόξαν	δ. διαβόητος
5. ἐπεδήμουν	ε. πλειονότητα

	ζ. επίπεδο
	η. βολή

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, *Νόμοι* 631b.3-d.2

(έκδ. του Burnet, J. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1907, ανατ. 1967)

Αντικείμενο του συγκεκριμένου πλατωνικού διαλόγου – όπως και στην *Πολιτεία* – είναι η οικοδόμηση ενός φανταστικού πολιτεύματος, η εύρυθμη λειτουργία του οποίου εξαρτάται από μία ιδεατή νομοθεσία. Στη συζήτηση παίρνουν μέρος ένας ανώνυμος Αθηναίος, ο Κρητικός Κλεινίας και ο Σπαρτιάτης Μέγγιλος.

«Ὡ ξένε,» ἐχρῆν εἰπεῖν, «οἱ Κρητῶν νόμοι οὐκ εἰσὶν μάτην διαφερόντως ἐν πᾶσιν εὐδόκιμοι τοῖς Ἑλλησιν· ἔχουσιν γὰρ ὀρθῶς, τοὺς αὐτοῖς χρωμένους εὐδαίμονας ἀποτελοῦντες. Πάντα γὰρ τάγαθὰ πορίζουσιν. Διπλᾶ δὲ ἀγαθὰ ἐστίν, τὰ μὲν ἀνθρώπινα, τὰ δὲ θεῖα· **ἤρτηται δ' ἐκ τῶν θείων θάτερα, καὶ ἐὰν μὲν δέχηται τις τὰ μείζονα πόλις, κτᾶται καὶ τὰ ἐλάττονα**, εἰ δὲ μή, στέρεται ἀμφοῖν. Ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐλάττονα ὧν ἡγεῖται μὲν υἰγεία, κάλλος δὲ δεύτερον, τὸ δὲ τρίτον ἰσχὺς εἷς τε δρόμον καὶ εἰς τὰς ἄλλας πάσας κινήσεις τῷ σώματι, τέταρτον δὲ δὴ πλοῦτος οὐ τυφλὸς ἀλλ' ὄξυ βλέπων, ἄνπερ ἄμ' ἔπηται φρονήσει· ὁ δὴ πρῶτον αὖ τῶν θείων ἡγεμονοῦν ἐστίν ἀγαθῶν, ἡ φρόνησις, δεύτερον δὲ μετὰ νοῦ σώφρων ψυχῆς ἕξις, ἐκ δὲ τούτων μετ' ἀνδρείας κραθέντων τρίτον ἂν εἴη δικαιοσύνη, τέταρτον δὲ ἀνδρεία. Ταῦτα δὲ πάντα ἐκείνων ἔμπροσθεν τέτακται φύσει, καὶ δὴ καὶ τῷ νομοθέτῃ τακτέον οὕτως».

ἤρτηται: ἐξήρτηται: εξαρτώνται

θάτερα: τὰ ἕτερα

ἀμφοῖν: καὶ τὰ δύο

τῷ νομοθέτῃ τακτέον οὕτως: ὁ νομοθέτης πρέπει νὰ τα παρατάξει μ' αὐτὴ τὴ σειρά

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Νὰ μεταφράσετε στὴ Νέα Ἑλληνικὴ τὸ ἀπόσπασμα: «Ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐλάττονα ... τῷ νομοθέτῃ τακτέον οὕτως».

Γ4.

17219

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

πᾶσιν: είναι ΣΤΟ

εὐδόκιμοι: είναι ΣΤΟ

αὐτοῖς: είναι ΣΤΟ

τίς: είναι ΣΤΟ

ταῦτα: είναι ΣΤΟ

(μονάδες 5)

β. «*ἤρτηται δ' ἐκ τῶν θεῶν θάτερα, καὶ ἐὰν μὲν δέχηταί τις τὰ μείζονα πόλις, κτᾶται καὶ τὰ ἐλάττωνα (...)*»: Στο παραπάνω απόσπασμα ο ομιλητής διατυπώνει έναν υποθετικό λόγο θέλοντας να εκφράσει μία διαχρονική άποψη. Να διακρίνετε την υπόθεση και την απόδοση (μονάδες 2) και να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας (μονάδες 3).

Μονάδες 10

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17219-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§1-3

A1.

α.

1. – Λ: *Εἰ μὴ συνήδη, ὧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμέ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας·*

2. – Σ: *ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρός με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἠγήσεσθαι.*

3. – Λ: *Ἄξιῶ δέ, ὧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμί τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδέν πῶ μοι πλέον εἶναι·*

β.

1. Με την αντωνυμία «οἵτινες» ο Μαντίθεος αναφέρεται στους κατηγορούς: *τούτους*, δηλαδή *τούς κατηγορούς*.

2. Ο Μαντίθεος αναφέρεται στο τυραννικό καθεστώς των τριάκοντα (*ἐπὶ τῶν τριάκοντα*).

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Διονύσιος Αλικαρνασσεύς, *Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων*, Λυσίας, 17

Επισήμανση: Στο συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο παρουσιάζονται χαρακτηριστικά στοιχεία των προοιμίων των ρητορικών λόγων του Λυσία, από τα οποία κάποια μπορούν να αναζητηθούν στο συγκεκριμένο προοίμιο του Ὑπὲρ Μαντιθέου. Ἐτσι, για παράδειγμα, εντοπίζεται ο εύστοχος τρόπος με τον οποίο επιδιώκονται η εύνοια και η προσοχή των βουλευτών μέσω του ισχυρισμού ότι οι κατήγοροι επιθυμούν με κάθε τρόπο να βλάψουν τον δοκιμαζόμενο που παρουσιάζεται ως θύμα άδικης διαβολής. Επίσης, στην εύνοια και την προσοχή αποσκοπεί η δήλωση του ομιλητή ότι όποιος τον ακούσει να μιλά για τα πεπραγμένα του θα αλλάξει γνώμη γι' αυτόν και θα τον θεωρήσει πολύ καλύτερο. Τέλος, ο λόγος χαρακτηρίζεται από πρωτοτυπία, αφού δεν ακολουθείται η συνήθης τεχνική της σπύλωσης των κατηγορών, αλλά παρά προσδοκίαν ο δοκιμαζόμενος δηλώνει ότι σχεδόν τους οφείλει ευγνωμοσύνη για την κατηγορία.

B4.

1-ε, 2-η, 3-α, 4-β, 5-γ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Πλάτων, *Νόμοι* 631b.3-d.2

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

17219-Λύση

Έπρεπε να πεις: Οι νόμοι των Κρητικών δεν θεωρούνται χωρίς λόγο οι πιο υπέροχοι και πιο επιτυχημένοι απ' όλους τους Έλληνες. Είναι σωστοί γιατί κάμνουν ευτυχισμένους εκείνους που τους χρησιμοποιούν, τους παρέχουν δηλαδή όλα τα αγαθά. Και είναι τα αγαθά δυο ειδών: άλλα ανθρώπινα, άλλα θεϊκά και από τα θεϊκά εξαρτώνται τα άλλα. Αν κάποια πόλη παραδέχεται τα μεγαλύτερα, αποχτά και τα κατώτερα, αν όχι, στερείται και τα δυο. Και είναι μικρότερης αξίας τα αγαθά στα οποία πρώτο έρχεται η υγεία, δεύτερο το κάλλος, τρίτο η δύναμη στο τρέξιμο και σε όλες τις άλλες σωματικές ασκήσεις, τέταρτο ο πλούτος, όχι ο τυφλός αλλά εκείνος που έχει οξύτατη όραση που βεβαίως συνοδεύεται από τη φρόνηση. Από τα θεϊκά αγαθά, αγαπητέ μου, ηγεμονεύει τρόπον τινά και έρχεται πρώτο η φρόνηση, δεύτερο η μετριοπαθής διάθεση της ψυχής συνοδευόμενη από ευφυΐα, από αυτά δε, αφού αναμιχθούν με την ανδρεία, παράγεται σαν τρίτο αγαθό η δικαιοσύνη, και τέταρτο η ανδρεία. Όλα αυτά έχουν τοποθετηθεί εκ φύσεως πριν από τα υλικά αγαθά και ο νομοθέτης πρέπει να τα παρατάξει μ' αυτή τη σειρά.

Μτφρ. Β. Μοσκόβης. 1988.

Γ4.

α.

πᾶσιν: είναι κατηγορηματικός προσδιορισμός στο *τοῖς Ἕλλησιν*.

«Ξένε», θα 'πρεπε να πης, «οι νόμοι των Κρητών δεν απολαύουν χωρίς λόγο τόσον μεγάλης υπολήψεως μεταξύ όλων των Ελλήνων». Πράγματι, είναι σωστοί, αφού κάμνουν ευτυχείς εκείνους που τους χρησιμοποιούν, διότι προσφέρουν όλα τα αγαθά. Είναι δε δύο ειδών τα αγαθά: τα μεν ανθρώπινα, τα δε θεϊκά· εξαρτώνται δε εκ των θεϊκών και τα άλλα, και αν μία πόλις δέχεται τα μεγαλύτερα, αποκτά και τα μικρότερα, ειδημή στερείται και των δύο. Στα μικρότερα περιλαμβάνονται κυρίως μεν η υγεία, δεύτερο η ομορφιά, τρίτο η σωματική δύναμις, και στο τρέξιμο και σε όλες τις άλλες κινήσεις, και τέταρτο, τέλος, ο πλούτος, όχι τυφλός, αλλ' οξυδερκής, αν βεβαίως συνοδεύεται από φρόνηση. Από τα θεϊκά αγαθά, πάλι, εκείνο που προεξάρχει είναι η φρόνησις, δεύτερο δε η σωφροσύνη μετά λογικής, από αυτά δε —αφού αναμιχθούν με ανδρεία— θα προέλθη τρίτο, η δικαιοσύνη, και τέταρτο η ανδρεία. Όλα αυτά δε τα τελευταία έχουν ταχθή από τη φύση να είναι μπροστά από τα προηγούμενα, και έτσι πρέπει να τα κατατάσση και ο νομοθέτης.

Μτφρ. Κ. Φίλιππας. [1964] 1975.

17219-Λύση

εὐδόκιμοι: είναι κατηγορούμενο στο (υποκείμενο) οἱ (Κρητῶν) νόμοι (από το εἰσίν).

αὐτοῖς: είναι αντικείμενο στη (μετοχή) τοὺς χρωμένους.

τίς: είναι (ονοματικός) επιθετικός προσδιορισμός στο (υποκείμενο) πόλις.

ταῦτα: είναι υποκείμενο στο ρήμα τέτακται (αττική σύνταξη).

β.

Υπόθεση: ἐὰν μὲν δέχηται τις τὰ μείζονα πόλις (ἄν + υποτακτική)

Απόδοση: κτᾶται καὶ τὰ ἐλάττονα (οριστική ενεστώτα)

Ο υποθετικός λόγος δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν και στο μέλλον, δηλαδή κάτι διαχρονικό.

αἰμμπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18817

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§1-3

Εἰ μὴ συνήδη, ᾧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. Ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι. Ἄξιῷ δέ, ᾧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμί τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. Πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.Τι ακριβῶς θέλει να αποδείξει ο Μαντίθεος σχετικά με τα πολιτικά του φρονήματα και ποιες συγκεκριμένες κατηγορίες αρνείται;

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Διονύσιος Ἀλικαρνασσεύς, *Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων*, Λυσίας, 17

Στο ἔργο του Διονυσίου *Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων* (ὑπομνηματισμοί), που δεν ἔχει διασωθεῖ ολόκληρο, φαίνεται πως ανήκαν πραγματείες για σημαντικούς αττικούς ῥητορες, μεταξύ των οποίων και ο Λυσίας. Στο συγκεκριμένο ἀπόσπασμα, ο Διονύσιος προβαίνει σε θετική αξιολόγηση των προοιμίων των δικανικῶν λόγων του Λυσία.

Τα προοίμιά του [Λυσία] διακρίνονται για τὴ ζωντάνια καὶ τὴν κίνηση που ἔχουν· αὐτὴ τοῦ τὴν ικανότητα στα προοίμια θὰ μπορούσε να τὴ θαυμάσει κανεῖς, προπάντων αν σκεφτεῖ ὅτι, ἐνῶ ἔγραψε πάνω ἀπὸ διακόσιους δικανικούς λόγους, σε κανέναν ἀπὸ αὐτοὺς δεν βρέθηκε να ἔχει γράψει ἓνα μὴ πειστικὸ προοίμιο ἢ να ἔχει χρησιμοποιήσει μὴ ἀσχετὴ με τὴν υπόθεση ἀρχὴ ἢ να ἔχει ἀνατρέξει στα ἴδια ἐπιχειρήματα ἢ να ἔχει καταφύγει στις ἴδιες ιδέες. Κι ὅμως, αὐτὸ τὸ σφάλμα τὸ ἔχουν διαπράξει ἄλλοι που ἔγραψαν λίγους λόγους, ἐννοῶ τὸ να χρησιμοποιοῦν τοὺς ἴδιους κοινούς τόπους· καὶ να μὴν πω ὅτι καὶ ὅλοι τοὺς

18817

σχεδόν έκλεψαν από άλλους, χωρίς να ντρέπονται καθόλου γι' αυτό. Αντίθετα ο Λυσίας είναι πρωτότυπος σε κάθε λόγο του, σε ό, τι αφορά την αρχή και το προοίμιο, και ικανός να πετύχει οτιδήποτε θέλει· είτε θέλει να κερδίσει την εύνοια ή την προσοχή του ακροατηρίου του είτε να το κάνει δεκτικό στους λόγους του, ποτέ δεν απέτυχε στον σκοπό του. Όσον αφορά λοιπόν αυτό το μέρος του λόγου, ανακηρύσσω τον Λυσία πρώτο ή τουλάχιστον κατώτερο από κανέναν.

Μτφρ. Φιλολογική Ομάδα «Κάκτου»

B4. Να βρείτε στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο που σας δίνεται μία **ετυμολογικά συγγενή λέξη** για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **είδηση, πρόσχαρος, σχέση, επιτυχία, παράδειγμα.**

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας §§1-3

(έκδ. του Albin, U. Φλωρεντία: Sansoni, 1955)

Στον λόγο αυτόν, που εκφωνείται κατά τη διαδικασία της δοκιμασίας του Φίλωνα, ο κατηγορος - βουλευτής προσπαθεί να αποδείξει ότι ο δοκιμαζόμενος είναι ανάξιος να αναλάβει το βουλευτικό αξίωμα.

Ὁμιην μὲν, ὦ βουλὴ, οὐκ ἂν ποτ' εἰς τοῦτο τόλμης Φίλωνα ἀφικέσθαι, ὥστε ἐθελῆσαι ὡς ὑμᾶς ἐλθεῖν δοκιμασθησόμενον· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἔν τι μόνον ἀλλὰ πολλὰ τολμηρός ἐστίν, ἐγὼ δὲ ὁμόσας εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον τὰ βέλτιστα βουλευέσθαι τῇ πόλει, ἔνεστί τε ἐν τῷ ὄρκῳ ἀποφανεῖν εἴ τίς τινα οἶδε τῶν λαχόντων ἀνεπιτήδειον ὄντα βουλευέσθαι, ἐγὼ τὴν κατὰ τούτου Φίλωνος ποιήσομαι κατηγορίαν, οὐ μὲντοι γε ἰδίαν ἔχθραν οὐδεμίαν μεταπορευόμενος, οὐδὲ τῷ δύνασθαι καὶ εἰωθέναι λέγειν ἐν ὑμῖν ἐπαρθεῖς, ἀλλὰ τῷ πλήθει τῶν ἀμαρτημάτων αὐτοῦ πιστεύων, καὶ τοῖς ὄρκοις οἷς ὡμοσα ἐμμένειν ἀξιῶν. **Γνώσεσθε μὲν οὖν ὅτι οὐκ ἀπὸ ἴσης παρασκευῆς ἐγὼ τε τοῦτον ἐλέγξω οἷός ἐστι καὶ οὗτος ἐπεχείρησε πονηρὸς εἶναι· ὅμως δ' εἴ τι ἐγὼ ἐλλείπομι τῷ λόγῳ τῆς κατηγορίας, οὐκ ἂν δίκαιος εἴη οὗτος διὰ τοῦτο ὠφελῆσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον, ὅ,τι ἰκανῶς διδάξαιμι, ἐκ τούτων ἀποδοκιμασθῆναι.**

ὁμόσας < ὄμνυμι: αφοῦ ορκίστηκα

18817

τουτουί: αυτού εδώ

μεταπορευόμενος: εκδικούμενος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*ἐπειδὴ δὲ ... ἐμμένειν ἀξιῶν*».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων - φράσεων του κειμένου:

ὤ βουλή:	είναι	στο
τολμηρός:	είναι	στο
τῶν λαχόντων:	είναι	στο
ἐμμένειν:	είναι	στο
διὰ τοῦτο:	είναι	στο
ἰκανῶς:	είναι	στο

(μονάδες 6)

β. «*Γνώσεσθε μὲν οὖν ὅτι οὐκ ἀπὸ ἴσης παρασκευῆς ἐγὼ τε τοῦτον ἐλέγξω οἷός ἐστι*»: Να διακρίνετε τις δευτερεύουσες προτάσεις και να αναγνωρίσετε το είδος τους. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18817-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, *Υπέρ Μαντιθέου* §§1-3

A1.

Ο Μαντίθεος θέλει να αποδείξει ότι νιώθει συμπάθεια για το παρόν πολίτευμα, δηλαδή τη δημοκρατία, και ότι έχει συμμετάσχει στους αγώνες γι' αυτήν όπως και οι βουλευτές. Επίσης, ο Μαντίθεος αρνείται τις εξής κατηγορίες: ότι είχε υπηρετήσει ως ιππέας, ότι ζούσε στην Αθήνα την εποχή των Τριάκοντα και ότι συμμετείχε με κάποιο τρόπο στο τυραννικό καθεστώς.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Διονύσιος Αλικαρνασσεύς, *Περί τῶν ἀρχαίων ῥητόρων*, Λυσίας, 17

Επισήμανση: Στο συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο παρουσιάζονται χαρακτηριστικά στοιχεία των προοιμίων των ρητορικών λόγων του Λυσία, από τα οποία κάποια μπορούν να αναζητηθούν στο συγκεκριμένο προοίμιο του *Υπέρ Μαντιθέου*. Έτσι, για παράδειγμα, εντοπίζεται ο εύστοχος τρόπος με τον οποίο επιδιώκονται η εύνοια και η προσοχή των βουλευτών μέσω του ισχυρισμού ότι οι κατήγοροι επιθυμούν με κάθε τρόπο να βλάψουν τον δοκιμαζόμενο που παρουσιάζεται ως θύμα άδικης διαβολής. Επίσης, στην εύνοια και την προσοχή αποσκοπεί η δήλωση του ομιλητή ότι όποιος τον ακούσει να μιλά για τα πεπραγμένα του θα αλλάξει γνώμη γι' αυτόν και θα τον θεωρήσει πολύ καλύτερο. Τέλος, ο λόγος χαρακτηρίζεται από πρωτοτυπία, αφού δεν ακολουθείται η συνήθης τεχνική της σπίλωσης των κατηγορών, αλλά παρά προσδοκίαν ο δοκιμαζόμενος δηλώνει ότι σχεδόν τους οφείλει ευγνωμοσύνη για την κατηγορία.

B4. *συνήδη, χάριν, εἶχον-μετέχειν-μετέσχον, τυγχάνει, ἐπιδείξω-ἀποδείξω.*

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, *Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας* §§1-3

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Δεν πίστευα, κύριοι βουλευτές, να φτάσει ο Φίλωνας σε τόση αναίδεια, ώστε να τολμήσει να παρουσιαστεί ενώπιόν σας ζητώντας την επικύρωσή του ως βουλευτή. Επειδή όμως η τόλμη του εκδηλώθηκε όχι μια φορά αλλά πολλές κι εγώ μπήκα στο βουλευτήριο αφού ορκίστηκα να υπηρετήσω με τον καλύτερο τρόπο τα

Πίστευα, κύριοι βουλευτές, ότι ποτέ ο Φίλωνας δεν θα έφτανε σε τόση αναίδεια, ώστε να τολμήσει να παρουσιαστεί ενώπιόν σας ζητώντας από εσάς την έγκριση της εκλογής του στο βουλευτικό αξίωμα. Επειδή όμως η τόλμη του εκδηλώθηκε όχι μόνο σε μία περίπτωση αλλά σε πολλές, και επειδή εγώ ανέλαβα

18817-Λύση

συμφέροντα στην πόλη και επειδή συμπεριλαμβάνεται στον όρκο να το δηλώνουμε, αν κάποιος έχει κληρωθεί ακατάλληλος να είναι βουλευτής, εγώ θα κατηγορήσω το Φίλωνα αυτόν εδώ όχι βέβαια εκδικούμενος κάτι προσωπικό μεταξύ μας ούτε υπερηφανευόμενος για τη δύναμη και τη συνήθεια να μιλώ ενώπιόν σας αλλά γιατί πείστηκα από το πλήθος των αδικημάτων του και γιατί έχω την αξίωση να υπηρετώ με συνέπεια τους όρκους στους οποίους ορκίστηκα.

Θα διαπιστώσετε, λοιπόν, ότι εγώ θα ελέγξω τι άνθρωπος είναι (ο κατηγορούμενος) και πόσο επιχείρησε αυτός να είναι κακός, όχι από ίση αφετηρία. Όμως, αν εγώ υστερήσω κάπως στην κατηγορία, δε δικαιούται να ωφεληθεί αυτός, αλλά πρέπει περισσότερο να μην ασκήσει το λειτούργημα του βουλευτή απ' όσα επαρκώς θα καταθέσω (σε βάρος του).

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης, 2003.

τα καθήκοντά μου ως βουλευτής, αφού ορκίστηκα ότι θα εκτελέσω αυτά άριστα για το συμφέρον της πόλης, και επειδή στον όρκο των βουλευτών περιλαμβάνεται ότι πρέπει να φανερώνει ο κάθε βουλευτής, εάν γνωρίζει ότι κάποιος από αυτούς που κληρώθηκαν είναι ανάξιος του βουλευτικού αξιώματος, θα κατηγορήσω τον Φίλωνα, όχι βέβαια διότι εκδικούμαι κάποια ατομική έχθρα, ούτε γιατί παρασύρομαι από το γεγονός ότι μπορώ και συνηθίζω να μιλώ ενώπιόν σας, αλλά διότι πείστηκα από το πλήθος των εγκλημάτων του, και διότι κρίνω δίκαιο και πρόπον να μένω πιστός στον όρκο που έδωσα. Από το λόγο μου δε και από το πλήθος των αμαρτημάτων (αδικημάτων), του Φίλωνα θα καταλάβετε ότι δεν θα μπορέσω να ελέγξω αυτόν και να αποδείξω ποιος πράγματι είναι και πόσες άδικες πράξεις στη ζωή του διέπραξε. Αλλ' όμως, αν εγώ στην αγόρευσή μου δεν μπορέσω να διεξαγάγω όπως πρέπει την κατηγορία, δίκαιο είναι να μη ωφεληθεί αυτός από αυτό, αλλά δικαιότερο είναι να μην εγκρίνετε την εκλογή του λαμβάνοντας υπόψη όσα εγώ επαρκώς εκθέσω.

Μτφρ. Σ. Τζουμελέας. [1939]. – Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

Γ4.

α.

ᾠ βουλή: κλητική προσφώνηση

18817-Λύση

τολμηρός: είναι κατηγορούμενο στο (εννοούμενο) οὗτος - Φίλων (από το ρήμα ἔστιν).

τῶν λαχόντων: είναι επιθετική μετοχή ως ετερόπτωτος προσδιορισμός (γενική διαιρετική) στο τινα.

ἐμμένειν: είναι τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στη μετοχή ἀξιῶν.

διὰ τοῦτο: είναι επιρρηματικός (εμπρόθετος) προσδιορισμός της αιτίας στο απαρέμφατο ὠφεληθῆναι.

ικανῶς: είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα διδάξαιμι.

β.

ὅτι οὐκ ἀπὸ ἴσης παρασκευῆς ἐγὼ τε τοῦτον ἐλέγξω: δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση.

οἷός ἐστι : δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση (μερικής ἀγνοίας).

αἰμιπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18818

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπέρ Μαντιθέου §§1-3

Εἰ μὴ συνήδη, ὦ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. Ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσασθαι. Ἄξιῷ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμί τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. Πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Ποια αξίωση και ποια παράκληση απευθύνει ο Μαντίθεος στους βουλευτές; Με ποιες προϋποθέσεις;

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπέρ τοῦ ἀδυνάτου §§1-3

Ο ομιλητής, άνθρωπος με φυσική αναπηρία, μιλώντας στη Βουλή των Πεντακοσίων, προσπαθεί να διατηρήσει το δικαίωμα να λαμβάνει το ετήσιο χρηματικό επίδομα που χορηγούσε το δημόσιο ταμείο στους ανάπηρους και τους φτωχούς. Ακολουθεί το προοίμιο του λόγου.

Λίγο ακόμα και θα εξέφραζα την ευγνωμοσύνη μου, μέλη της βουλής, στον κατηγορο, που μεθόδευσε εναντίον μου αυτή εδώ τη δίκη. Διότι ενώ προηγουμένως δεν είχα αφορμή για να λογοδοτήσω για τη ζωή μου, τώρα, εξαιτίας του, μου έχει δοθεί. Και θα προσπαθήσω με τον λόγο μου να αποδείξω αφενός ότι αυτός ψεύδεται, αφετέρου ότι εγώ έχω ζήσει έως τούτη την ημέρα με τρόπο που αξίζει έπαινο παρά φθόνο. Γιατί έχω την αίσθηση ότι μεθόδευσε αυτή εδώ τη δίκη εναντίον μου όχι για κάποιο άλλο λόγο, αλλά από φθόνο. Ωστόσο, ένας που φθονεί αυτούς που οι άλλοι τους οικτίζουν, από ποιιά αχρειότητα νομίζετε ότι θα κρατηθεί μακριά ένα τέτοιο πρόσωπο; Γιατί αν βέβαια με συκοφαντεί για

18818

χρήματα—. Αν πάλι με εκδικείται ως εχθρό του, ψεύδεται. Γιατί λόγω της αχρειότητάς του ποτέ έως τώρα δεν τον είχα ούτε φίλο ούτε εχθρό. Είναι ήδη σαφές, μέλη της βουλής, ότι με φθονεί, διότι, ενώ αντιμετωπίζω τέτοια συμφορά, είμαι πολίτης καλύτερος από αυτόν. Διότι έχω την άποψη πως πρέπει, μέλη της βουλής, να θεραπεύει κανείς τα ελαττώματα του σώματος με τα προτερήματα της ψυχής. Γιατί αν η σκέψη μου εξισωθεί με τη συμφορά και ζήσω ανάλογα την υπόλοιπη ζωή μου, σε τί θα διαφέρω από αυτόν;

Μτφρ. Θ.Κ. Στεφανόπουλος

B4. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο **ομόρριζο** (απλό ή σύνθετο) της λέξης του αρχαίου διδαγμένου κειμένου που σας δίνεται, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- **κατηγόροις:** Συνήθως ψωνίζει φρούτα και λαχανικά από τη λαϊκή
- **ἀναγκάζωσιν:** Το αεροπλάνο έκανε προσγείωση.
- **πεπραγμένων:** Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών της έκανε την της άσκηση στο νοσοκομείο «Ευαγγελισμός».
- **λόγους:** Είναι το αίτημά σου και δεν θα ικανοποιηθεί!
- **ἵππευον:** Επισκεφθήκαμε τον..... όμιλο της πόλης μας.

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, *Νόμοι* 631b.3-d.2

(έκδ. του Burnet, J. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1907, ανατ. 1967)

Αντικείμενο του συγκεκριμένου πλατωνικού διαλόγου – όπως και στην *Πολιτεία* – είναι η οικοδόμηση ενός φανταστικού πολιτεύματος, η εύρυθμη λειτουργία του οποίου εξαρτάται από μία ιδεατή νομοθεσία. Στη συζήτηση παίρνουν μέρος ένας ανώνυμος Αθηναίος, ο Κρητικός Κλεινίας και ο Σπαρτιάτης Μέγγιλος.

«Ὡ ξένε,» ἐχρῆν εἰπεῖν, «οἱ Κρητῶν νόμοι οὐκ εἰσὶν μάτην διαφερόντως ἐν πᾶσιν εὐδόκιμοι τοῖς Ἑλλῆσιν· ἔχουσιν γὰρ ὀρθῶς, τοὺς αὐτοῖς χρωμένους εὐδαίμονας ἀποτελοῦντες. Πάντα γὰρ τάγαθὰ πορίζουσιν. Διπλᾶ δὲ ἀγαθὰ ἐστίν, τὰ μὲν ἀνθρώπινα, τὰ δὲ θεῖα· ἡρῆται δ' ἐκ τῶν θεῶν θάτερα, καὶ ἐὰν μὲν δέχηται τις τὰ μείζονα πόλις, κτᾶται

18818

καὶ τὰ ἐλάττονα, εἰ δὲ μή, στέρεται ἀμφοῖν. Ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐλάττονα ὧν ἡγεῖται μὲν ὑγίεια, κάλλος δὲ δεύτερον, τὸ δὲ τρίτον ἰσχύς εἷς τε δρόμον καὶ εἰς τὰς ἄλλας πάσας κινήσεις τῷ σώματι, τέταρτον δὲ δὴ πλοῦτος οὐ τυφλὸς ἀλλ' ὄξυ βλέπων, ἄνπερ ἅμ' ἔπηται φρονήσει· ὁ δὲ πρῶτον αὖ τῶν θείων ἡγεμονοῦν ἐστὶν ἀγαθῶν, ἡ φρόνησις, δεύτερον δὲ μετὰ νοῦ σώφρων ψυχῆς ἕξις, ἐκ δὲ τούτων μετ' ἀνδρείας κραθέντων τρίτον ἂν εἴη δικαιοσύνη, τέταρτον δὲ ἀνδρεία. Ταῦτα δὲ πάντα ἐκείνων ἔμπροσθεν τέτακται φύσει, καὶ δὴ καὶ τῷ νομοθέτῃ τακτέον οὕτως».

ἤρτηται: ἐξήρτηται: εξαρτώνται

θάτερα: τὰ ἕτερα

ἀμφοῖν: καὶ τὰ δύο

τῷ νομοθέτῃ τακτέον οὕτως: ὁ νομοθέτης πρέπει νὰ παρατάξει μ' αὐτὴ τὴ σειρά

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Νὰ μεταφράσετε στὴ Νέα Ἑλληνικὴ τὸ ἀπόσπασμα: «Ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐλάττονα ... τῷ νομοθέτῃ τακτέον οὕτως».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Νὰ προσδιορίσετε τὴν κύρια συντακτικὴ λειτουργία τῶν υπογραμμισμένων λέξεων τοῦ κειμένου:

εἰπεῖν: εἶναι ΣΤΟ

εὐδαιμόνας: εἶναι ΣΤΟ

θάτερα: εἶναι ΣΤΟ

τις: εἶναι ΣΤΟ

τὰ ἐλάττονα: εἶναι ΣΤΟ

(μονάδες 5)

β. «οἱ Κρητῶν νόμοι οὐκ εἰσὶν μάτην διαφερόντως ἐν πᾶσιν εὐδόκιμοι τοῖς Ἑλλήσιν»: Στὸ παραπάνω ἀπόσπασμα νὰ διακρίνετε δύο ονοματικούς (μονάδες 2) καὶ τρεῖς επιρρηματικούς προσδιορισμούς. (μονάδες 3)

Μονάδες 10

18818-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, *Υπέρ Μαντιθέου* §§1-3

A1.

Ο Μαντίθεος αξιώνει από τους βουλευτές να μην ωφεληθεί ο ίδιος καθόλου, αν αποδείξει τούτο μόνο, ότι δηλαδή νιώθει συμπάθεια για το παρόν πολίτευμα, τη δημοκρατία, και ότι έχει συμμετάσχει στους αγώνες γι' αυτήν όπως και οι βουλευτές. Αν ωστόσο αποδείξει ότι έχει επιπλέον ζήσει με μέτρο και ως εκ τούτου ότι διαθέτει το κατάλληλο ήθος, τότε και μόνον τότε παρακαλεί τους βουλευτές να εγκρίνουν την εκλογή του ως βουλευτή, εφόσον δηλαδή αποδείξει ότι πληροί όλες τις προϋποθέσεις.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, *Υπέρ τοῦ ἀδυνάτου* §§1-3

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο παρουσιάζει σημαντικές ομοιότητες με το αντίστοιχο προοίμιο του *Υπέρ Μαντιθέου*: κοινά σημεία ως προς το περιεχόμενο (π.χ. για την έκφραση ευγνωμοσύνης προς τους κατηγορούς, για το βασικό κίνητρο της συκοφαντίας), ως προς το ύφος, αλλά και ως προς τους στόχους που καλείται να υπηρετήσει ένα προοίμιο ρητορικού λόγου (εύνοια, προσοχή, κατατόπιση).

B4. αγορά, αναγκαστική, πρακτική, παράλογο, ιππικό.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Πλάτων, *Νόμοι* 631b.3-d.2

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Ἐπρεπε να πεις: Οι νόμοι των Κρητικών δεν θεωρούνται χωρίς λόγο οι πιο υπέροχοι και πιο επιτυχημένοι απ' όλους τους Έλληνες. Είναι σωστοί γιατί κάμνουν ευτυχισμένους εκείνους που τους χρησιμοποιούν, τους παρέχουν δηλαδή όλα τα αγαθά. Και είναι τα αγαθά δυο ειδών: άλλα ανθρώπινα, άλλα θεϊκά και από τα θεϊκά εξαρτώνται τα άλλα. Αν κάποια πόλη παραδέχεται τα μεγαλύτερα, αποχτά και τα κατώτερα, αν όχι, στερείται και τα δυο. Και είναι μικρότερης αξίας τα αγαθά στα οποία πρώτο έρχεται η υγεία, δεύτερο το κάλλος, τρίτο η δύναμη στο τρέξιμο και σε όλες τις

«Ξένε», θα 'πρεπε να πης, «οι νόμοι των Κρητών δεν απολαύουν χωρίς λόγο τόσον μεγάλης υπολήψεως μεταξύ όλων των Ελλήνων». Πράγματι, είναι σωστοί, αφού κάνουν ευτυχείς εκείνους που τους χρησιμοποιούν, διότι προσφέρουν όλα τα αγαθά. Είναι δε δύο ειδών τα αγαθά: τα μεν ανθρώπινα, τα δε θεϊκά· εξαρτώνται δε εκ των θεϊκών και τα άλλα, και αν μία πόλις δέχεται τα μεγαλύτερα, αποκτά και τα μικρότερα, ειδημή στερείται και των δύο. Στα μικρότερα περιλαμβάνονται κυρίως μεν η υγεία, δεύτερο η ομορφιά, τρίτο η σωματική δύναμις, και στο τρέξιμο και σε

18818-Λύση

άλλες σωματικές ασκήσεις, τέταρτο ο πλούτος, όχι ο τυφλός αλλά εκείνος που έχει οξύτατη όραση που βεβαίως συνοδεύεται από τη φρόνηση. Από τα θεϊκά αγαθά, αγαπητέ μου, ηγεμονεύει τρόπον τινά και έρχεται πρώτο η φρόνηση, δεύτερο η μετριοπαθής διάθεση της ψυχής συνοδευόμενη από ευφυΐα, από αυτά δε, αφού αναμιχθούν με την ανδρεία, παράγεται σαν τρίτο αγαθό η δικαιοσύνη, και τέταρτο η ανδρεία. Όλα αυτά έχουν τοποθετηθεί εκ φύσεως πριν από τα υλικά αγαθά και ο νομοθέτης πρέπει να τα παρατάξει μ' αυτή τη σειρά.

Μτφρ. Β. Μοσκόβης. 1988.

Γ4.

α.

είπειν: είναι τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο στο (απρόσωπο) ρήμα *έχρῆν*.

εὐδαίμονας: είναι κατηγορούμενο στο (αντικείμενο) *τούς χρωμένους* (από τη μετοχή *ἀποτελοῦντες*).

θάτερα: είναι υποκείμενο στο ρήμα *ἤρτηται* (αττική σύνταξη).

τις: είναι ονοματικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο *πόλις*.

τὰ ἐλάττονα: είναι σύστοιχο αντικείμενο στο ρήμα *κτᾶται*.

β.

Ετερόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί: *Κρητῶν, πᾶσιν*.

Επιρρηματικοί προσδιορισμοί: *μάτην, διαφερόντως, ἐν [...]* τοῖς Ἑλλησιν.

όλες τις άλλες κινήσεις, και τέταρτο, τέλος, ο πλούτος, όχι τυφλός, αλλ' οξυδερκής, αν βεβαίως συνοδεύεται από φρόνηση. Από τα θεϊκά αγαθά, πάλι, εκείνο που προεξάρχει είναι η φρόνησις, δεύτερο δε η σωφροσύνη μετά λογικής, από αυτά δε —αφού αναμιχθούν με ανδρεία— θα προέλθῃ τρίτο, η δικαιοσύνη, και τέταρτο η ανδρεία. Όλα αυτά δε τα τελευταία έχουν ταχθῆ από τη φύση να είναι μπροστά από τα προηγούμενα, και έτσι πρέπει να τα κατατάσῃ και ο νομοθέτης.

Μτφρ. Κ. Φίλιππας. [1964] 1975.

18819

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§1-3

Εἰ μὴ συνήδη, ᾧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. Ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι. Ἀξιῶ δέ, ᾧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμί τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. Πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ὑπευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Ο Μαντίθεος δηλώνει ότι σε κάθε περίπτωση χρωστά ευγνωμοσύνη στους κατηγορούς του.
2. Ο Μαντίθεος ελπίζει πως όποιος νιώθει εχθρικά για αυτόν, θα αλλάξει γνώμη μετά την απολογία του.
3. Ο Μαντίθεος έχει την αξίωση να επικυρωθεί η εκλογή του, αν αποδείξει ότι έχει φιλικά αισθήματα προς τη δημοκρατία και ότι έχει αναγκαστεί να συμμετέχει στους ίδιους κινδύνους με τους βουλευτές.

β. Να απαντήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις:

1. «οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι»: Σε ποιους αναφέρεται ο Μαντίθεος με την αντωνυμία «οἵτινες»; (μονάδες 2)

2. «οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας»: Σε ποια «πολιτεία» αναφέρεται ο Μαντίθεος; (μονάδες 2)

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Διονύσιος Ἀλικαρνασσεύς, *Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων, Λυσίας, 17*

Στο ἔργο του Διονυσίου *Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων (ὑπομνηματισμοί)*, που δεν ἔχει διασωθεῖ ολόκληρο, φαίνεται πως ανήκαν πραγματείες για σημαντικούς αττικούς ῥήτορες, μεταξύ των οποίων και ο Λυσίας. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα, ο Διονύσιος προβαίνει σε θετική αξιολόγηση των προοιμίων των δικανικῶν λόγων του Λυσία.

Παρατηρῶ ἀκόμα ὅτι ὁ ῥήτορας χρησιμοποιεῖ ὅλους τοὺς τρόπους που προτείνουν τα ρητορικά εγχειρίδια για τὸ προοίμιο και που απαιτοῦν οἱ περιστάσεις. Ἄλλες φορές ἀρχίζει στο πρῶτο πρόσωπο με αὐτοῦ ἐπαινο, ἄλλοτε με κατηγορίες για τὸν ἀντίδικο, ἀντικρούοντας ἀρχικά τις κατηγορίες εἰς βάρος του, ἀν τύχει νὰ ἔχει κατηγορηθεῖ πρῶτος. Μερικὲς φορές κερδίζει τὴν εὐνοία των δικαστῶν στο πρόσωπό του και σὴν ὑπόθεση, ἐπαινῶντας και κολακεύοντάς τους. Ἄλλοτε ὑποδεικνύει τὴ δική του μειονεκτικὴ θέση και τὴν πλεονεκτικὴ θέση του ἀντιδίκου του και ὅτι ὁ ἀγῶνας μεταξύ τους εἶναι ἀνίσος. Κάποιες φορές παρουσιάζει τὴν ὑπόθεσή του ως κοινὸ ἐνδιαφέροντος, σημαντικὴ για ὅλους και τέτοια που ἀξίζει τὴν προσοχή των δικαστῶν, ἢ γενικά ἐπινοεῖ οποιοδήποτε ἄλλο ἐπιχείρημα που μπορεῖ νὰ ωφελήσει τὸν ἴδιο και νὰ μειώσει τὸν ἀντίδικό του.

Μτφρ. Φιλολογικὴ Ομάδα «Κάκτου»

- B4.** Νὰ ἐπιλέξετε ἀπὸ τὴ στήλη Β για καθεμία ἀρχαιοελληνικὴ λέξη τῆς στήλης Α τὴν **ορθή σημασία** τῆς σύμφωνα με τὸ ἀρχαῖο διδαγμένο κείμενο:

A	B
1. βουλομένοις	α. σκέφτομαι β. θέλω
2. αίτιους	α. υπεύθυνοι β. ἀνεύθυνοι
3. ἐπιδείξω	α. ἐπιδεικνύομαι β. ἀποδεικνύω

18819

4. Ἀξιῶ	α. είμαι άξιος β. έχω την αξίωση
5. δέομαι	α. παρακαλώ β. φοβάμαι

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Δημοσθένης, Κατ' Ἀριστογείτονος Α' §§15-17.4

(έκδ. του Butcher, S.H. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1907, ανατ. 1966)

Στον λόγο αυτό ο Αριστογείτονας κατηγορείται ότι, αν και οφειλέτης προς το κράτος, ασκεί κανονικά τα πολιτικά του δικαιώματα ενώπιον της Εκκλησίας. Αφού επισημάνθηκε η ευθύνη των δικαστών να διατηρήσουν με την απόφασή τους την αξιοπιστία και το κύρος τους, καθώς η ενοχή του κατηγορουμένου είχε ήδη αποδειχτεί, ο ομιλητής εκθέτει τη στάση του Αριστογείτονα απέναντι στους νόμους της πόλεως.

Ἄπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἄν μεγάλην πόλιν οἰκῶσι κἄν μικράν, φύσει καὶ νόμοις διοικεῖται. **Τούτων δ' ἡ μὲν φύσις ἐστὶν ἄτακτον καὶ κατ' ἄνδρ' ἴδιον τοῦ ἔχοντος, οἱ δὲ νόμοι κοινὸν καὶ τεταγμένον καὶ ταυτό πᾶσιν.** Ἡ μὲν οὖν φύσις, ἂν ᾗ πονηρά, πολλάκις φαῦλα βούλεται· διόπερ τοὺς τοιούτους ἐξαμαρτάνοντας εὐρήσετε. Οἱ δὲ νόμοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον βούλονται, καὶ τοῦτο ζητοῦσιν, καὶ ἐπειδὰν εὐρεθῆ, κοινὸν τοῦτο πρόσταγμ' ἀπεδείχθη, πᾶσιν ἴσον καὶ ὅμοιον, καὶ τοῦτ' ἔστι νόμος. Ὡ πάντας πειθεσθαι προσήκει διὰ πολλά, καὶ μάλισθ' ὅτι πᾶς ἐστὶ νόμος εὐρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, δόγμα δ' ἀνθρώπων φρονίμων, ἐπανόρθωμα δὲ τῶν ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων, πόλεως δὲ συνθήκη κοινή, καθ' ἣν πᾶσι προσήκει ζῆν τοις ἐν τῇ πόλει. Ἀλλὰ μὴν ὅτι νῦν Ἀριστογείτων τοῖς μὲν τῆς ἐνδείξεως δικαίοις ἅπασιν ἐάλωκεν, ἕτερος δ' οὐδὲ εἷς ἔστιν ἀνεκτός αὐτῷ λόγος, περὶ τούτων ῥάδιον διδάξαι.

τὸ δόγμα: η γνώμη, η απόφαση

ἡ ἐνδειξις: η υποβολή καταγγελίας εναντίον κάποιου

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Ἄπας ὁ τῶν ἀνθρώπων ... καὶ τοῦτ' ἔστι νόμος**».

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων-φράσεων του κειμένου:

ὁ βίος: είναι στο

φαῦλα: είναι στο

πειθεσθαι: είναι στο

φρονίμων: είναι στο

τοῖς ἐν τῇ πόλει: είναι στο

(μονάδες 5)

β. «*Τούτων δ' ἡ μὲν φύσις ἐστὶν ἄτακτον καὶ κατ' ἄνδρ' ἴδιον τοῦ ἔχοντος, οἱ δὲ νόμοι κοινὸν καὶ τεταγμένον καὶ ταυτό πᾶσιν*»: Στο παραπάνω απόσπασμα ο ομιλητής διακρίνει τη φύση από τον νόμο και τους αποδίδει συγκεκριμένες ιδιότητες. Να εντοπίσετε τους όρους της περιόδου με τους οποίους δηλώνονται αυτές (σε καθεμία από τις δύο περιπτώσεις) και να τους αναγνωρίσετε συντακτικά. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18819-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§1-3

A1.

α.

1. – Λ: Εἰ μὴ συνήδη, ὧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμέ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας·

2. – Σ: ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρός με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἠγήσεσθαι.

3. – Λ: Ἄξιῶ δέ, ὧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμί τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδέν πῶ μοι πλέον εἶναι·

β.

1. Με την αντωνυμία «οἵτινες» ο Μαντίθεος αναφέρεται στους κατηγορούς: τούτους, δηλαδή τούς κατηγορούς.

2. Ο Μαντίθεος αναφέρεται στο τυραννικό καθεστώς των τριάκοντα (ἐπὶ τῶν τριάκοντα).

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Διονύσιος Ἀλικαρνασσεύς, Περί τῶν ἀρχαίων ρητόρων, Λυσίας, 17

Επισήμανση: Στο συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο παρουσιάζονται χαρακτηριστικά γνωρίσματα των προοιμίων των ρητορικών λόγων του Λυσία, από τα οποία κάποια μπορούν να αναζητηθούν στο συγκεκριμένο προοίμιο του Ὑπὲρ Μαντιθέου (π.χ. ο ισχυρισμός ότι οι κατηγοροί επιθυμούν με κάθε τρόπο να βλάψουν τον δοκιμαζόμενο καθώς και το ότι όποιος τον ακούσει να μιλά για τα πεπραγμένα του θα αλλάξει γνώμη γι' αυτόν και θα τον θεωρήσει πολύ καλύτερο, ωφελούν τον ίδιο και μειώνουν τον αντίδικό του. Επίσης, η αυτοπεποίθηση με την οποία δηλώνει ότι όσα θα πει για το βίο του θα αποσπάσουν την επιδοκιμασία των κριτών επιβεβαιώνει την παρατήρηση του Διονυσίου για τον αυτοέπαινο σε α' ενικό πρόσωπο).

B4.1-β, 2-α, 3-β, 4-β, 5-α.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Δημοσθένης, Κατ' Ἀριστογείτονος §§15-17.4

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Όλη η ζωή των ανθρώπων, Αθηναίοι, είτε αυτοί κατοικούν σε μεγάλη πόλη είτε σε μικρή, κυβερνάται από τη φύση και τους νόμους. Από τα προηγούμενα η φύση είναι

Όλος ο βίος των ανθρώπων, άνδρες Αθηναίοι, είτε μεγάλη πόλη, είτε μικρή κατοικούν, κανονίζεται από τη φύση και τους νόμους. Από τα δύο αυτά στοιχεία, η φύση

18819-Λύση

απρόβλεπτη και χαρακτηρίζει κάθε άνθρωπο που τη διαθέτει, ενώ οι νόμοι είναι κοινοί και προβλέψιμοι και οι ίδιοι για όλους. Η φύση, αφενός, αν είναι φαύλη, πολλές φορές θέλει το κακό· για αυτό θα δείτε ότι άνθρωποι με τέτοια φύση κάνουν λάθη. Οι νόμοι, αφετέρου, θέλουν τη δικαιοσύνη και την αρετή και το ωφέλιμο, και αυτό επιδιώκουν, και όταν αυτό βρεθεί, προβάλλεται ως γενικός κανόνας, που ισχύει εξίσου και με όμοιο τρόπο για όλους, και αυτό είναι ο νόμος. Σε αυτόν αρμόζει να υπακούουν όλοι για πολλούς λόγους, και κυρίως επειδή κάθε νόμος είναι θεϊκή ανακάλυψη και δωρεά, τρόπος σκέψης των συνετών ανθρώπων, διόρθωση των εκουσίων και ακουσίων λαθών, κοινή συμφωνία της πόλης, σύμφωνα με την οποία αρμόζει να ζουν όλοι οι πολίτες. Ότι βέβαια ο Αριστογείτονας είναι ένοχος για όσα προβλέπει η δικαιοσύνη σε σχέση με την καταγγελία για παράνομη ανάληψη καθήκοντος, και απολύτως κανένα επιχείρημά του δεν αξίζει να ληφθεί υπόψη, είναι εύκολο να το πληροφορηθείτε.

Μτφρ. Α. Τυφλόπουλος – Επιμ. Δ. Ιακώβ. 2006.

Γ4.

α.

ὁ βίος: είναι υποκείμενο στο ρήμα *διοικεῖται*.

φαῦλα: είναι σύστοιχο αντικείμενο στο ρήμα *βούλεται*.

είναι κάτι ακανόνιστο και για κάθε άτομο ανάλογο προς εκείνον που το έχει, οι νόμοι όμως είναι στοιχείο κοινό, έχει ήδη κανονιστεί και είναι το ίδιο για όλους. Η φύση λοιπόν, αν είναι κακή, πολλές φορές επιδιώκει το κακό· γι' αυτό θα δείτε ότι οι άνθρωποι αυτού του είδους διαπράττουν σφάλματα. Από την άλλη, οι νόμοι το δίκαιο και το καλό και το ωφέλιμο θέλουν και επιδιώκουν και, όταν αυτό βρεθεί, γίνεται κανόνας γενικός, ίσος και όμοιος για όλους και αυτός είναι ο νόμος. Σε αυτόν όλοι πρέπει να υπακούουν για πολλούς λόγους και προπάντων διότι κάθε νόμος είναι εύρημα και δώρο των θεών, απόφαση σωφρόνων ανθρώπων, επανόρθωση των εκουσίων και ακουσίων σφαλμάτων, συμφωνία κοινή της πόλεως, σύμφωνα προς την οποία πρέπει να ζουν όλοι όσοι ζουν στην πόλη. Αλλ' εξάλλου ότι ήδη ο Αριστογείτονας έχει αποδειχθεί ότι αδίκησε, σύμφωνα προς όλες τις απόψεις του δικαίου, τις οποίες αναφέρει η καταγγελία και ότι δεν του υπολείπεται πλέον κανένα επιχείρημα αποδεκτό, γι' αυτό είναι εύκολο να σας διαφωτίσω.

Μτφρ. Κ.Θ. Αραπόπουλος. 1962. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

18819-Λύση

πείθεσθαι: είναι τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο στο (απρόσωπο) ρήμα *προσθήκει*.

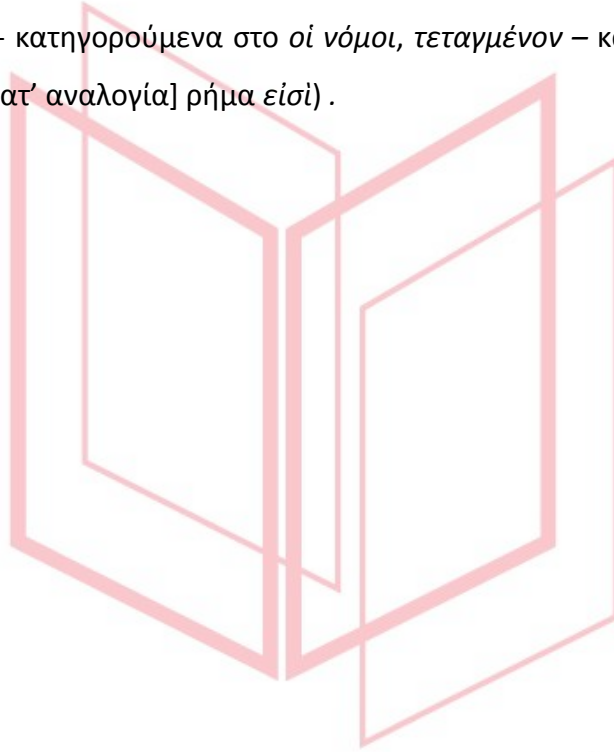
φρονίμων: είναι ομοιόπτωτος (επιθετικός) προσδιορισμός στο *άνθρώπων*.

τοῖς ἐν τῇ πόλει: είναι δοτική προσωπική στο (απρόσωπο) ρήμα *προσθήκει*.

β.

φύσις: ἄτακτον, ἴδιον – κατηγορούμενα στο ἢ *φύσις* (από το ρήμα *ἐστίν*).

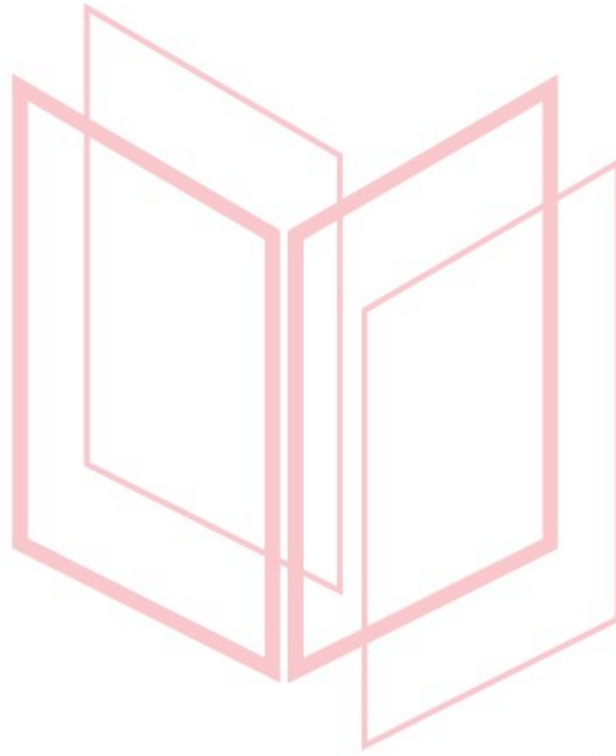
νόμοι: κοινόν, ταύτῳ - κατηγορούμενα στο οἱ *νόμοι*, *τεταγμένον* – κατηγορηματική μετοχή (από το εννοούμενο [κατ' αναλογία] ρήμα *εἰσὶ*).

αἰμιπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18819-Λύση

αλημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

20148

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§1-3

Εἰ μὴ συνήδη, ᾧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. Ἐγὼ γὰρ οὕτω 3, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι. Ἀξιῶ δέ, ᾧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμί τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. Πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Ἔργο του προοιμίου εἶναι ἡ εὖνοια, ἡ πρόσεξις (προσοχή) καὶ ἡ εὐμάθεια (κατατόπιση). Πραγματώνεται τὸ ἔργο αὐτὸ στο συγκεκριμένο προοίμιο; Να αιτιολογήσετε τὴν ἀπάντησή σας με αναφορὲς στο πρωτότυπο κείμενο.

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ τοῦ ἀδυνάτου §§1-3

Ὁ ομιλητής, ἄνθρωπος με φυσικὴ ἀναπηρία, μιλώντας στη Βουλὴ των Πεντακοσίων, προσπαθεῖ να διατηρήσει τὸ δικαίωμα να λαμβάνει τὸ ετήσιο χρηματικὸ ἐπίδομα που χορηγοῦσε τὸ δημόσιο ταμεῖο στους ἀνάπηρους καὶ τους φτωχοὺς. Ακολουθεῖ τὸ προοίμιο του λόγου.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Λίγο ἀκόμα καὶ θα ἐξέφραζα τὴν ευγνωμοσύνη μου, μέλη τῆς βουλῆς, στον κατήγορο, που μεθόδευσε ἐναντίον μου αὐτὴ ἐδῶ τὴ δίκη. Διότι ἐνῶ προηγουμένως δεν εἶχα ἀφορμὴ για να λογοδοτήσω για τὴ ζωὴ μου, τώρα, ἐξαιτίας του, μου ἐχει δοθεῖ. Καὶ θα προσπαθῆσω με τὸν λόγο μου να ἀποδείξω ἀφενὸς ὅτι αὐτὸς ψεύδεται, ἀφετέρου ὅτι ἐγὼ ἐχω ζήσει ἐως τούτῃ τὴν ἡμέρα με τρόπο που ἀξίζει ἐπαινο παρὰ φθόνο. Γιατί ἐχω τὴν αἴσθησι ὅτι μεθόδευσε αὐτὴ ἐδῶ τὴ δίκη ἐναντίον μου ὄχι για κάποιον ἄλλο λόγο, ἀλλὰ ἀπὸ φθόνο. Ὡστόσο, ἕνας που φθονεῖ αὐτοὺς που οἱ ἄλλοι τους οἰκτίρουν, ἀπὸ ποιὰ ἀχρεϊότητα

20148

νομίζετε ότι θα κρατηθεί μακριά ένα τέτοιο πρόσωπο; Γιατί αν βέβαια με συκοφαντεί για χρήματα—. Αν πάλι με εκδικείται ως εχθρό του, ψεύδεται. Γιατί λόγω της αχρειότητάς του ποτέ έως τώρα δεν τον είχα ούτε φίλο ούτε εχθρό. Είναι ήδη σαφές, μέλη της βουλής, ότι με φθονεί, διότι, ενώ αντιμετωπίζω τέτοια συμφορά, είμαι πολίτης καλύτερος από αυτόν. Διότι έχω την άποψη πως πρέπει, μέλη της βουλής, να θεραπεύει κανείς τα ελαττώματα του σώματος με τα προτερήματα της ψυχής. Γιατί αν η σκέψη μου εξισωθεί με τη συμφορά και ζήσω ανάλογα την υπόλοιπη ζωή μου, σε τί θα διαφέρω από αυτόν;

Μτφρ. Θ.Κ. Στεφανόπουλος

B2. Στα δύο κείμενα (πρωτότυπο και μεταφρασμένο) μπορούμε να ανιχνεύσουμε την προσπάθεια του ομιλητή αφενός να εξυψώσει το δικό του ήθος κι αφετέρου να μειώσει το ήθος του κατηγορού ή των κατηγορών. Να συγκρίνετε σε ποιο βαθμό σε καθένα από τα δύο προοίμια ο ομιλητής δίνει έμφαση στο δικό του ήθος ή στο ήθος του/των αντιπάλου/ων του.

Μονάδες 10

B3. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω διατυπώσεις ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

1. Η συστηματική ρητορική γεννήθηκε στη Σικελία μετά το 466 π.Χ.
2. Οι δικανικοί λόγοι εκφωνούνταν στην Αγορά.
3. Οι επιδεικτικοί ή πανηγυρικοί λόγοι εκφωνούνταν μόνο μετά από κάθε νικηφόρα μάχη
4. Η πίστις ως το σημαντικότερο μέρος του ρητορικού λόγου περιέχει άτεχνες και έντεχνες αποδείξεις.
5. Η παθοποιία είναι σημαντική, επειδή οι άνθρωποι αποφασίζουν περισσότερο συναισθηματικά παρά λογικά.

Μονάδες 10

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Δημοσθένης, Κατ' Αριστογείτονος Α' §§15-17.4

(έκδ. του Butcher, S.H. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1907, ανατ. 1966)

Στον λόγο αυτό ο Αριστογείτονας κατηγορείται ότι, αν και οφειλέτης προς το κράτος, ασκεί κανονικά τα πολιτικά του δικαιώματα ενώπιον της Εκκλησίας. Αφού επισημάνθηκε η ευθύνη των δικαστών να διατηρήσουν με την απόφασή τους την αξιοπιστία και το κύρος τους, καθώς η ενοχή του κατηγορουμένου είχε ήδη αποδειχτεί, ο ομιλητής εκθέτει τη στάση του Αριστογείτονα απέναντι στους νόμους της πόλεως.

Ἄπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἄν μεγάλην πόλιν οἰκῶσι κἄν μικράν, φύσει καὶ νόμοις διοικεῖται. Τούτων δ' ἡ μὲν φύσις ἐστὶν ἄτακτον καὶ κατ' ἄνδρ' ἴδιον τοῦ ἔχοντος, οἱ δὲ νόμοι κοινὸν καὶ τεταγμένον καὶ ταυτό πᾶσιν. **Ἡ μὲν οὖν φύσις, ἂν ᾗ πονηρά, πολλάκις φαῦλα βούλεται**: διόπερ τοὺς τοιούτους ἐξαμαρτάνοντας εὐρήσετε. Οἱ δὲ νόμοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον βούλονται, καὶ τοῦτο ζητοῦσιν, καὶ ἐπειδὴν εὐρεθῆ, κοινὸν τοῦτο πρόσταγμ' ἀπεδείχθη, πᾶσιν ἴσον καὶ ὅμοιον, καὶ τοῦτ' ἔστι νόμος. Ὡς πάντας πείθεσθαι προσήκει διὰ πολλά, καὶ μάλιστα' ὅτι πᾶς ἐστὶ νόμος εὐρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, δόγμα δ' ἀνθρώπων φρονίμων, ἐπανόρθωμα δὲ τῶν ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων, πόλεως δὲ συνθήκη κοινή, καθ' ἣν πᾶσι προσήκει ζῆν τοῖς ἐν τῇ πόλει. Ἀλλὰ μὴν ὅτι νῦν Ἀριστογείτων τοῖς μὲν τῆς ἐνδείξεως δικαίους ἅπασιν ἐάλωκεν, ἕτερος δ' οὐδὲ εἷς ἔστιν ἀνεκτὸς αὐτῷ λόγος, περὶ τούτων ῥᾶδιον διδάξαι.

τὸ δόγμα: ἡ γνώμη, ἡ ἀπόφαση

ἡ ἐνδειξις: ἡ υποβολή καταγγελίας ἐναντίον κάποιου

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ2. Για ποιους συγκεκριμένους λόγους, σύμφωνα με τον Δημοσθένη, πρέπει ὅλοι να υπακούν στον νόμο;

Μονάδες 10

Γ3. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για τις παρακάτω λέξεις που σας δίνονται:

πόλιν: τὴν κλητικὴ ἐνικὴ.

ἄνδρα: τὴν κλητικὴ ἐνικὴ.

ἔχοντος: τὸν ἴδιον τύπο στον ἀόριστο β' ενεργητικῆς φωνῆς καὶ στο θηλυκὸ γένος.

ζητοῦσιν: τὸν ἴδιον τύπο στον παρατατικὸ ενεργητικῆς φωνῆς.

πείθεσθαι: τὸ β' ἐνικὸ πρόσωπο στην οριστικὴ παρατατικὴ (στην ἴδια φωνή καὶ διάθεση).

Μονάδες 10

*Οἱ παρατηρήσεις Α1, Β4, Γ1, Γ4 που αναφέρονται στα ἴδια κείμενα (διδαγμένο, παράλληλο, αδίδακτο) ἔχουν διατυπωθεῖ στο ἀρχεῖο με τὴν ονομασία GEL_CLB_AEG_DOC_1_15904.

20148-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§1-3

Διευκρίνιση: Οι προτεινόμενες απαντήσεις στις ερμηνευτικές παρατηρήσεις είναι ενδεικτικές. Αξιοποιούνται κατά κύριο λόγο τα ερμηνευτικά σχόλια του σχολικού βιβλίου, καθώς και οι κειμενικές αναφορές. Τόσο οι παρατηρήσεις όσο και οι απαντήσεις λαμβάνουν υπόψη τις επικαιροποιημένες οδηγίες του ΙΕΠ για το σχολικό έτος 2021-22.

B1. Το συγκεκριμένο προοίμιο εξυπηρετεί απόλυτα το έργο του. Αρχικά, η έκφραση ευγνωμοσύνης προς τους κατηγορούς (*πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας*) [παράδοξο και απροσδόκητο σχήμα], ἔστω και υπό προϋποθέσεις, αποτελεί στοιχείο πρωτοτυπίας και εντυπωσιασμού, με τα οποία ο ρήτορας επιδιώκει να πετύχει την προσοχή των βουλευτῶν και να κερδίσει την εὐνοία τους. Παράλληλα, με το να εμφανίζεται βέβαιος για την πρόθεση της κατηγορίας (συκοφαντία), μειώνει τους κατηγορούς του και προβάλλει την ηθική ποιότητά του· στοιχεία που αναμφίβολα δημιουργούν συμπάθεια προς το πρόσωπό του. Επιπλέον, η αυτοπεποίθησή του και η ελπίδα του ότι θα μεταστρέψει την εις βάρος του δυσμενή εντύπωση αποτελούν προϋπόθεση ευνοϊκού προϊδεασμού των βουλευτῶν και δημιουργούν εὐλογο ενδιαφέρον για ὅσα πρόκειται στη συνέχεια να πει. Η ανάδειξη, ακόμα, του δημοκρατικού ήθους του σε συνδυασμό με την ανιδιοτέλειά του διαμορφώνουν θετικό κλίμα υπὲρ του Μαντίθεου. Τέλος, εκθέτει με απόλυτη σαφήνεια το εις βάρος του κατηγορητήριο [πολυσύνδετο σχήμα] το οποίο αρνείται έντονα να το αποδεχτεί (*οὐχ ... οὐτ' ... οὐδέ*). (Λέξεις 162)

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ τοῦ ἄδυνάτου §§1-3

B2. Η ηθοποιία ως πρακτική πειθούς εμφανίζεται και στα δύο προοίμια, αλλά με διαφορετική εστίαση. Στον «Ὑπὲρ Μαντιθέου» λόγο οι κατήγοροι του Μαντίθεου χαρακτηρίζονται ως συκοφάντες με ἔμμεσο τρόπο (*τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις*) και εχθροί του. Ωστόσο, αυτό που κυριαρχεί είναι η επίκληση στο ήθος του ομιλητή. Πιο συγκεκριμένα, τονίζεται η βεβαιότητα και η αυτοπεποίθηση (*σφόδρα ἑμαυτῷ πιστεύω*) ενός ανθρώπου που θεωρεί ότι έχει δίκιο και επιζητά να πείσει τους ακροατές του για να αποκαταστήσει πριν απ' ὅλα την ηθική τάξη και όχι τόσο για προσωπικό όφελος. Από την ἄλλη, στον «Ὑπὲρ τοῦ ἄδυνάτου» λόγο επικρατεῖ η επίθεση στο ήθος του αντιπάλου, του οποίου η ενέργεια χαρακτηρίζεται από ψέματα, μεθοδευμένη εκδικητικότητα και φθόνο (χαρακτηριστική η επανάληψη της λέξης), ενώ την ίδια στιγμή ο κατηγορούμενος αρκείται σε μία σύντομη αναφορά ότι είναι καλύτερος πολίτης από τον αντίπαλό του. (Λέξεις 134)

20148-Λύση

B3. α-Σ, β-Λ, γ-Λ, δ-Σ, ε-Σ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Δημοσθένης, Κατ' Αριστογείτονος §§ 15-17.4

Γ2. Ο Δημοσθένης αιτιολογεί την υποχρέωση όλων των πολιτών να υπακούν στους νόμους με τα ακόλουθα επιχειρήματα. Πρώτα απ' όλα, αναφέρεται στη θεϊκή διάσταση του νόμου, καθώς θεωρεί ότι ο νόμος είναι επιπόνηση και δώρο των θεών στους ανθρώπους. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Δημοσθένη ο νόμος εκφράζει τον τρόπο σκέψης των συνετών ανθρώπων, ενώ, παράλληλα, διορθώνει τόσο τα ακούσια όσο και τα εκούσια σφάλματα. Τέλος, ο νόμος είναι αποτέλεσμα κοινής συμφωνίας των ανθρώπων, σύμφωνα με την οποία είναι απαραίτητο να ζουν όλοι οι πολίτες στο πλαίσιο της κοινωνίας.

Γ3. (ὦ) πόλι, (ὦ) ἄνερ, σχούσης, ἐζήτουν, ἐπέιθου

*Οι ενδεικτικές απαντήσεις για τις ερωτήσεις Α1, Β4, Γ1, Γ4 που αναφέρονται στα ίδια κείμενα (διδαγμένο, παράλληλο, αδίδακτο) έχουν διατυπωθεί στο αρχείο με την ονομασία GEL_CLB_AEG_SOLUTIONDOC_1_15904.

αἰμιμπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ